

Након што су нам се сви утисци спојили у једну дивну слику успомена, с радошћу ћемо с вама поделити нова сазнања и искуства са ове „еколошке експедиције” !

Еразмус + пројекат омогућио нам је да усавршимо своје знање из области екологије и упоредимо га са својим вршњацима из **Немачке, Португалије, Летоније и Шпаније.**

Тако смо се усхићени упутили 25. новембра ка аеродрому „Никола Тесла” у Београду. Испрва смо били забринути јер смо делили исту мисао – први пут летети авионом. Међутим, убрзо смо се изгубили у призорима осветљених градова који су извиривали испод облака, и препустили се уживању. Дакле, ново искуство смо стекли већ на самом почетку.

Након доласка на велики франкфуртски аеродром, превезени смо до *Brühlwiesenschule* школе у Хофхајму, месту нашег боравка током посете Немачкој. Ушли смо у школу, која нас је већ на самом почетку задивила својом величином, а затим се упознали с својим домаћинима и пошли ка својим домовима.

Иако смо се радовали боравку у немачким домовима, присутна је била и блага забринутост како нисмо знали шта нас очекује! Међутим, наше предрасуде су разбијене њиховим гостопримством, те нам је време проведено тамо додатно улепшано.

„Уживала сам у дивном расположењу својих домаћина који су заправо Шпанци, те је свакодневница била у знаку музике која се стално могла чути. Поред тога, уживала сам и у храни!”, каже Ема Керечки, као прву асоцијацију на боравак у породици.

Док Ђорђе Јовановић такође има само речи хвале за своје домаћине који су га водили у обилазак и упознали га с многим местима.

Првог дана смо се састали у школској аули, упознали се с другим учесницима и професорима и уживали у топлој атмосфери која је била контраст хладном и кишовитом времену које нас је дочекало.

Наш први задатак био је – направити лого. Свако од нас био је члан неке групе од пет учесника, које су биле одређене извлачењем делова разгледница, те су они којима је припадао део исте разгледнице чинили један тим. Победнички лого смо након предвиђеног времена бирали управо ми, учесници, тако што смо стали поред оног који нам се највише допадао.

Затим смо били разврстани у радионице за које смо се пријавили. Чланови нашег тима, **Ђорђе Јовановић** и **Ана Мујић**, били су део радионице 1, у радионици 2 се налазила Милица Раковић, у радионици 3 учествовала је **Миња Миловановић**, а у радионици 4 **Миона Јовановић** и **Емилија Керечки**.

Радионица 1 бавила се проблемом паковања производа, па је направљена паралела између супермаркета и специјалних продавница неупакованих добара. Такође, посетили су уличну пијаци у Визбадену и Хофхајму, а затим поставили питања пролазницима и установили да су највећи противник здравијој исхрани и здравијим начинима паковања производа управо финансије.

Милица Раковић за своју **радионицу 2** каже:

„Током тродневних радионица, моја група и ја смо рециклирали стари папир и правили свећњаке од старих конзерви, што су две веома креативне идеје за смањење отпада које сам научила захваљујући овом пројекту. Такође, водили смо и дневник отпада где смо бележили коју врсту и количину отпада произведемо сваког дана. Схватила сам да је количина смећа које дневно произведемо ми, просечни становници Планете, велика и да се мали проценат истог може рециклирати или поново употребити. То ме је подстакло да дубље размишљам о томе на које начине могу смањити отпад који произведем свакодневно.“

На **радионици 3** дискутовало се о потрошњи ресурса у BWS школи, где су резултати били застрашујући. Сазнали смо да је управо ова школа на првом месту у својој регији по количини копираног папира, те да укупна количина папира која се потроши прелази тежину од **8.200 кг**, а затим смо обратили пажњу на потрошњу воде и електричне енергије, које су такође обележили вишецифрени бројеви.

Занимљива привремена локација **радионице 4** била је шума у Епштајну. Они су посетили ондашњег ренџера, с којим су разговарали. Затим су спровели анкету која се односи на питање *Колико загађујемо природу?* Друга локација биле су радионице BWS школе у којима се обрађује дрво. Ту су направили кућице за птице, а затим и лепе новогодишње украсе, тако да су се учесници ове радионице, поред знања, наоружали и техничким вештинама.

Заједничка нит свих наших радионица јесте пут ка решењу, тј. одговору на питање како можемо да смањимо потрошњу и употребу одређених ресурса и тако учинимо свој

живот на Планети здравијим? Своје претпоставке и предлоге смо пред свим осталим учесницима и професорима изнели трећег дана, када смо презентовали своја истраживања и упоређивали сазнања. Тада смо окупљање завршили поново у аули школе, где је све почело, и тиме заокружили ова дивна три дана. Затим смо с другима поделили утиске, и схватили како смо сви ми слични, иако нас деле културе, језик и бројни километри.

Место које смо сви обишли јесте постројење за рециклажу и претварање енергије из отпада, која нас је све изненадила. Први пут смо имали прилике да видимо колика је заправо количина нашег отпада, и колико тога може, односно не може, да се рециклира, и на који начин се до тога долази. Видели смо како се врши сортирање и које се машине користе, а такође смо се први пут сусрели с станицом био гаса, која нас је запањила својим интензивним и необичним, да не кажем непријатним, мирисом. Ово нам је показатељ да ипак има решења проблему отпада, али још увек није све само у нашим рукама.

Тakoђе, ову „експедицију” смо завршили заједничком посетом Франкфурту и његовој чувеној божићној пијаци, која нас је својом лепотом оставила без даха. Састављена од великих дрвених штандова, од којих већина подсећа на кућице, одаје утисак малог града. Нема улице која не одише божићним духом, а лампице којима су украшене из улица протерују ноћ. Ту смо пробали њихов специјалитет Flammkuchen (фламкухен), и схватили како се не осећамо као странци јер се чак и међу мултикултуралним посетиоцима наш језик може чути свуда.

Након тога смо се поздрављали с учесницима неколико сентименталних тренутака, и захвалили се на свему.

Посебно је лепо било уживати у шареноликој атмосфери за време ручка, који смо имали у школској кафетерији. Тада смо разговарали с својим пријатељима из других земаља, упоређивали своје културе и учили нове језике!

„Упознала сам јако занимљиве људе са још занимљивијим навикама”, овако своје искуство описује Ана Мујић.

Оно што је свима нама било најзанимљивије јесте навика свих Немаца да пију само киселу воду, коју смо и ми усвојили током боравка у Немачкој.

Дан отворених врата ове школе одржао се у петак, последњег дана, а ми смо били гости, како је наш лет био најкаснији. То смо искористили као прилику да се што дуже дружимо са својим немачким пријатељима, пре, за многе, срцепарајућег расанка, који нико није желео.

Затим смо се вратили у своју земљу, срећни и захвални на свему што нам је Еразмус + пројекат омогућио! Такође, захваљујемо се својим професоркама немачког језика које су биле наше водиле, Ана Марији Чорбић и Снежани Дуњић, али и професоркама које су нас опремиле потребним знањем из области екологије, али и енглеског језика, као и нашем драгом директору, Мирославу Видићу, који се лично постарао за сигуран и лак пут до и из престонице. ♡

Миња Миловановић